

Bid'at sünnetin zıttıdır

Abdurrahim Bey: “Bid'at nedir? Bid'at-ı hasene ve sey्यie var mıdır? İbâdet maksadı ile yapılan, fakat Hazret-i Peygamber'in (asm) yapmadığı amelleri-ibâdetleri Allah kabul etmez mi? Çünkü Allah, Hazret-i Peygamber'in (asm) o şekildeki yaşantısından râzıdır? Üstadın Ramazanda câmilere girdiğini söylediği bid'atler nelerdir?”

İslâmiyet son dindir. Göndericisi Cenâb-ı Allah'tır. Tebliğcisi Hazret-i Muhammed'dir (asm). Farz, vâcip, sünnet ve müstehap bütün esasları vahiy ürünüdür, Hazret-i Peygamber Efendimizin (asm) nübüvvet nazarından geçmiştir. Peygamber Efendimiz (asm) hayattayken tamamlanmış, kemâle erdirilmiş bir dindir.

Bid'at, lügatte, sonradan ortaya çıkan şey, dînin aslında olmayan yeni icat, dinden olmayıp dindenmiş gibi gösterilmek istenen yeni buluş, sonradan türeyen dînî anlayış demektir. Dînî bir terim olarak bid'at, Hazret-i Peygamber (asm) ve onun ahabından sonra ortaya çıkan ve aslı dîne dayanmadığı halde dînî bir çerçeve içinde sunulan yeni yaklaşımlar ve yeni âdetlerdir.

Bid'at, sünnetin zıttıdır. Resûl-i Ekrem'den (asm) ve onun ahabından sahih olarak rivâyet edilen her şey sünnet kapsamındadır. Bid'ate lüzum yoktur. Çünkü sünnet vardır, sünnet boşluk bırakmamıştır, bütün yeni durumları da sünnet zaptetmiştir. Çünkü bu din eksik bırakılmamış, tamamlanmıştır. Zaten eksik bırakılmış olsaydı, yine beşer aklıyla değil, vahiyle tamamlanacaktı. Vahiy bu dini tamamladığına göre, beşer aklına yeni icatla ilgili bir mesele bırakılmamıştır.

İçtihat bid'at değildir, sünnettir. Çünkü içtihat, yeni durumlara Kur'ân ve Sünnetten çözümler bulmaktan ibârettir. Dinle doğrudan ilgisi olmayan teknik araç gereçlerin de bid'atle ilgisi yoktur. Meselâ hacca deve ile gitmek yerine uçak ile gitmek bid'at değildir. Ezan okuyan kimsenin veya camide imamın veya müezzinin hoparlör kullanması bid'at değildir. Teypten Kur'ân-ı Kerim dinlemek bid'at değildir. Câmiye otomobil ile gitmek bid'at değildir. İnternet ortamında dîni tebliğ etmek bid'at değildir. Yemekte kaşık, çatal ve bıçak kullanmak bid'at değildir. Bunların hepsi teknik araç ve gereçlerden ibârettir. Bunlarda dînin özüne ve aslına dokunulmuyor.

Bedüzzaman'ın tanımıyla bid'at, ahkâm-ı ubûdiyette yeni icatlar çıkarmaktır. Kur'ân'ın, "Bu gün size dininizi kemâle erdirdim"1 sırrı ile çeliştiği için İslâmiyette bid'at reddedilmiştir. Çünkü bu âyette, İslâmiyetin Hazret-i Peygamber Efendimizin (asm) risâletiyle birlikte kemâle erdiği bildiriliyor. Bid'at ise bu esasa zıttır.

Peygamber Efendimiz (asm) buyurmuştur ki: "Kim benden sonra terk edilmiş bir sünnetimi diriltirse onunla amel eden herkesin ecri kadar o kimseye—onların sevabından hiçbir şey eksiltilmeden—sevap verilir. Kim de Allah'ın ve Resûlü'nün rızâsına uygun düşmeyen bir kötü bid'at icat ederse, onunla amel eden insanların günahları kadar o kişiye—onların günahlarından hiçbir şey eksiltilmeden—günah yükletilir."2 Peygamber Efendimiz (asm) bir diğer hadislerinde: "Her bid'at dalâlettir. Her dalâlet ateştedir"3 buyurmuştur.

İslâm bilginleri bidati iki grupta incelemişlerdir: 1- Bid'at-i seyyie, 2- Bid'at-i hasene.

1- Bid'at-i seyyie: Kötü ve zararlı olduğunda şüphe olmayan bid'atlerdir. Meselâ ezanı aslından değil de, Türkçe veya başka bir dilde okumak bid'at-i seyyiedir. Üstad Hazretlerinin o dönemde câmilere girdiğini söylediği bid'atler ezanın Türkçe okunması gibi İslâm dîninin ibâdetlerini değiştirme ve ibâdette yeni usul getirme girişimleridir. Kezâ türbeleri ziyâret esnasında kabir ziyâreti ile izah edilemeyecek şekilde türbelere horoz adamak, türbelerde mum yakmak, dilek dilemek... vs. bid'at-i seyyieye örnek olarak verilebilir.

2- Bid'at-ı hasene: Kötü ve zararlı olmadığı düşünülen bid'atlerdir. Ölenin ardından dînî bir heyecanla mevlit merâsimi düzenlemek, ölenin ardından kırkıncı gün, elli ikinci gün... vs düzenleyerek bu günlerde dînî toplantılar yapmak, ölenin bedenî ve mali ibâdet borçlarını para çevirmekle düşürmeyi amaçlayan ıskat ve devir gibi uygulamalara bid'at-i hasene denmiştir.

Dipnotlar:

1- Mâide Sûresi: 3.

2- Tirmizî, İlim, 2817.

3- Beyhâkî, Sünen, 3/213, 214.